

- Догађаји
- Из Фабрике вагона
- Плате у привреди
- Политички преглед
- Пољопривреда
- Горе доле кроз пијаци
- Уместо козерије
- Вести из среза
- Занимљивости
- Пишу нам
- Спортски живот

ИЗ ФАБРИКЕ ВАГОНА

Много проблема

Наш сарадник је водио разговор са помоћником директора фабрике вагона, Стојановићем и између осталог било је речи о неким проблемима која ако не буду решени, што је према мишљењу многих у фабрици немогуће, могу да омету и фабрику и заједницу у извршењу планираних прихода. Овим питањима се водио разговор и кроз овај чланак набављујемо два проблема чије је решење хитно и од кога зависи бољешње коришћење капацитета са којима фабрика располаже.

На задњој лиценцији која је одржана 22 овог месеца, Фабрика вагона је изгубила. Лиценцију су добила предузећа: „Ђура Ђаковић“ и радници у Нишу. Они су били јефтинији од наше фабрике за триста хиљада по вагону. Остала предузећа која су лиценцирала била су на нивоу цена које је понудила фабрика. Калкулација фабрике вагона била је реална кажу у фабрици. Они верују да су предузећа која су понудила јефтинију израду вагона ишла на лиценцију без добити како би себи обезбедила посао. Међутим и поред тога што је лиценција изгубљена у фабрици вагона се надају да ће добити посао од 1500-2000 вагона а то значи обезбеђење пуног коришћења капацитета за извесно време. Ове године је поред 100 кола за Бурму, која су већ готова, Фабрика вагона радила и друге послове и ако до краја године обезбеди посао са израду 200-300 вагона, биће садашњи капацитет задовољен. Тиме би се обезбедила производња за целу годину укључујући и послове који су већ у току, као што

су израда вагона за неке руднике, оправка вагона и други производи.

У фабрици се помишља на производњу других ствари, поред оправке и израде вагона. Тако се помишља, и стина све није испитано, на оправку локомотива и друге радове за иностранство. Дате су повуде за израду вагона цистерни и неколико врста вагона за Египат, Индију и Сирију али дали ће се нешто од овога остварити зависи од конкуренције која је прилично јака. Међутим, макар како се ствари одвијале, у фабрици верују да ће обезбедити производњу за садашње капацитете и на тај начин овај проблем (број један за њих), решити на задовољавајући начин.

Што се тиче кадра у Фабрици и унапређења производње ове године а нарочито идуще, учиниће се доста. Према резултатима ове године може се рећи да се коракнуло напред. Међутим још увек се осећа недостатак висококвалификованих и квалификованих стручњака.

Баш ради тога формиран је Биро за унапређење производње који ће редовно по-

чети да ради од 1 септембра. Од ове институције у фабрици очекују много. Биро ће много допринети на побољшању рада, нарочито у техничком смислу, јер ће у њему родити стручњаци. Али не мали допринос бироа ће бити и на проналажењу недостатака у производњи и анализи производног процеса. До сада је недостајала студиозна борба на овом сектору. У бироу неће радити велики број људи али ће овај рад омогућити бољи увид у процес производње а економским анализама, које ће радити аналитичари посветиће се већа пажња. Формирање овог бироа ће омогућити отклањање нестудиозног и кампањског рада у

ранијим годинама што ће повећати правилније коришћење техничких средстава у производњи, којих у фабрици има довољно. Да се ранијих година овако радило и данас би ситуација била боља јер по расположивости техничким средствима Фабрика вагона стоји у ред савршенијих предузећа у земљи.

Такође се предвиђа да се путем инвестиционих кредита у фабрици учини више него до сада. Набавка потребних машина из ових кредита ће омогућити унапређење производње и реконструкцију фабрике а уколико се истраје на овоме, Фабрика вагона ће стати у ред највећих предузећа у земљи.

Успело предавање Душана Ристића у Метикошу

ПРИСУСТВОВАЛО ПРЕКО ДВЕ СТОТИНЕ ГРАЂАНА

Општински одбор Социјалистичког савеза из Краљева организовао је за мештани из Метикоша предавање о политичкој ситуацији. Преко две стотине грађана из Метикоша, Ратине и Драгосињаца са пажњом је слушало друга Душана, Ристића који је тумачио поједине догађаје у политичкој ситуацији у свету и код нас, задржавајући се на проблему Суеца и конференције у Лондону.

После предавања одржан је културно просветни програм на коме је учествовао утисак оставио мајор Влада Чукић, који је прочитао своју причу

из времена Народне револуције. После програма је настала играчка која је трајала до касно у ноћ.

Социјалистички савез је добро учинио што је изабрао ову форму окупљања чланства а успело вече у Метикошима треба да послужи као искуство јер оваква политичка предавања са културно просветним програмом, имају добар одзив на селу.

Предавању су присуствовали претседник Народног одбора општине Стеван Суша и Селимир Обрадовић, претседник Општинског одбора ССРН-а као и други.

ДОГАЂАЈИ...

ПРИЈАТЕЉСКА ПОСЕТА

25 августа у Београд је допутовала Пољска партиска делегација. На Земунском аеродрому у име Савезног Извршног већа делегацију је дочекао Светозар Вукмановић — Темпо

РАДНА АКЦИЈА ССРН-а

Велики је одзив грађана и учешће њихово на радној акцији превазилази сва предвиђања, тако је V организација ССРН 27-VIII учествовала са 190 чланова. То је највећи број до сада забележен.

УСПЕХ СИНДИКАЛНЕ ПОДРУЖНИЦЕ

У овој години синдикална подружница фабрике вагона показала је добре резултате. Велики број седница и саставака комисија у синдикалној подружници говори о свестраној активности ове јединице од највећих синдикалних организација у срезу.

На 13 седница колико је одржано ове године дискутовано је о различитим питањима. Тако се између осталог истицу проблем помоћи осталим масовним организацијама, питање норми о којим је доста дискутовано.

Овај дискусија је много коришћена на увођењу норми за свако радно место у колективу, затим питања из области радничког сајкуларовања, синдикалној члановима стабилном проблему, правним коришћењу годишњих одмора и много другог. Судећи по дискусијама које смо прегледали изгледа да је посебно проблем радничког самоуправљања. Стављајући ово питање чешће на дневни ред извршни одбор подружнице је омогућио да се што боље спроведу избори за органе радничког самоуправљања а једновремено је својом активношћу оријентисао чланство синдикала за избор најбољих људи у органе самоуправљања. Када се овоме дода и брзина око економског образовања радника, рад синдикалне организације фабрике вагона заслужује

да буде оцењен као добар. По неким питањима ова синдикална подружница стоји далеко најбоље у граду.

Међутим има питања којима извршни одбор, сматрајући их неважним није посетио довољно пажњу. Тако неким организационим питањима убудуће се мора посветити више рачуна. Овај посао морају да помогну нарочито повољници у одељењима. Зар је нормално да у IV одељењу фабрике где се налази гро синдикалног чланства, питање чланова не у синдикату буде проблем? Баш ради тога је нужно да и извршни одбор подружнице на једном од вредних саставака претресе ово питање и омогући својом помоћу, сређивање организационих питања у повољницима. Та питања не би требала да буду проблем у једној овакој синдикалној организацији која по свом сарадничком раду многим може да служи за пример. Сматрамо ако је по срствености благодетног одговора ова подружница једна од најбољих у срезу нема оправдања за чињеницу да још има оних који нису учлањени у синдикалну организацију. То је питање које треба и може да буде решено убрзо јер његово запостављање квари утисак који се добија кад се рад организације авализира у целини.

ИЗ ПРИВРЕДЕ

СПОРОСТ У УВОЂЕЊУ НОРМИ

Код привредних организација има спорости у увођењу норми на радним местима

на којима се учинак може мерити. Ово је случај скоро код свих предузећа

на територији нашег среза. Истина овај посао није лак, али често пута нема оправдања нарочито у неким предузећима, одговорачење око увођења норми. Најзад, ово питање и његово решење може, ако се правилно њему приђе, да донесе много користи свим предузећима без обзира на грану привреде. Ево примера из две гране: Индустија и рударство: у прошлој години по учинку у овој области, било је награђено 2869 радника а по времену 3548. Док је у првом полугођу ове године по учинку радило 2738 радника, док је број оних који су награђени по времену износио 3131.

У грађевинарству се у овој години смањило број оних који раде по учинку што је свакако негативно. Тако, док је прошле године 1963 радило по норми а по

времену 789, ове године број радника по норми износио 1.176 а награђених по времену 786.

Нема сумње да се још доста мора учинити на нормирању свих послова где год је то могуће јер је ово питање органски повезано са унапређењем производње.

Такође, врло важан елемент у платном систему је доношење правилника о премијама. За сада само у Фабрици вагона, Грађевинском предузећу „Ибар“ и Предузећу „Копавник“ у Лешку донети су правилници о премирању. У изради су ови правилници у Ибарским рудницама каменог угља у Баљевцу који ће вероватно бити солидно урађени и у Електрокомбинату. Но са овим послом треба обавезно пожурити и схватити га хитним.

ГДЕ ЈА СТАДОХ ТИ ПРОДУЖИ...

Гм, шта ли му сад оно долази по реду...?

НИВО ПЛАТА У ПРИВРЕДИ ЈЕ НА ПРОШЛОГОДИШЊЕМ

— Неправилности у неким предузећима у срезу —

У Комисији за плате у привреди при Народном одбору среза, могу се увек добити интересантни подаци. Пошто су они од значаја за обшће гледање на овај проблем, који дубоко задире у многа питања наше привреде и живота уопште, доносимо за наше читаоце разговор који је водио наш сарадник, са секретаром комисије за плате у привреди при Народном одбору среза, посебно и ради тога што је велики утицај плате на стимулирање на послу и продуктивности рада.

Плата политика унтар сваког предузећа може уколико је правилна да делује позитивно и обротно. То знају у свим предузећима али се увек не води довољно рачуна о овој чињеници. Има појава да се не води довољно рачуна о основним елементима платног система као што су: рад по норми, премирање итд. Са друге стране и виз субјективних утицаја делује на појединим нивоима ме-

II полугође 1955 I полугође 1956

Индустрија и рударство	9805	9963
Пољопривреда	6959	7132
Грађевинарство	8908	8604
Саобраћај	8445	7904
Занатство	9370	10947
Трговина и угоститељство	9106	9156
Комунална делатност	7980	8153

На територији читавог среза просек плата износи 9408. Однос плата службеника и радника скоро у свима предузећима је у корист службеника. Истина, у свим предузећима где има квалификовани кадар службеника, као што је Фабрика вагона и слично, ово је и нормално. Међутим, у малим предузећима ово већ смело да буде јер у њима има службеника и без средње школе који имају прилично велике плате. Из табеларног прегледа који смо горе дали види се једна аномалија а то је несоразмерно велики просек плата у занатству. Ово је последица вероватно, што норме и занатству вису како треба а и великог броја прекоремених рада. Узмимо само пример Занатског пекарског предузећа у Краљеву. У првом полугођу ове године по запосленим радници исплаћено је месечно 3100 динара за прекоремени рад. Нарочито је то био случај код пекарских радника. Овај прекоремени рад је неоправдан и поставља се питање докле би се до-

терало ако би се оно свуда толерирало? У овом предузећу, захваљујући овој околности није ретко плата од 16-18.000 динара. У одређивању плата тарифним правилником има такође неправилних појава. Да је ово тачно говори пример рудника Тавани. Тарифни ставови које је раније имало ово мешовито предузеће нису могли да се примене на ново предузеће које је развојило рудник од осталих постоја. Међутим, ово нису имали у виду они који су радили тарифни правилник па су предвиђали директору 30.000, комерцијалном руковођацу 22.000, шефу рачуноводства 25.000, секретару предузећа 18.000, нормеру у руднику чак 20.000 динара и томе слично. Разуме се да комисија за плате у привреди није могла да прихвати овај правилник. Кад се зна да директор Ибарских рудника има 23.000 динара плату, кад се зна колико су награђени руководиоци осталих предузећа овда је несхватљиво како су у руднику Тавани могли да

предложе оволику плату директору и осталим руковођама службеницима.

Постоје покушаји да се кроз звучни назив тарифних ставова обезбеде веће плате за лица која се фаворизују. Тако су у Магнохрому шефу привредно рачуноског сектора, дали назив финансијски директор, да би могли да му повећају тарифни став. Можда ће се у терминологији појавити у предузећима и генерални секретари, уместо секретара, да би се на тај начин повећали чињеница кад се ради о повећању плата. Неке реорганизације у појединим предузећима имају златак да без неког објективног критеријума фаворизују појединце са већим тарифним ставовима. Но Комисија за плате у привреди је интервенисала у свим овим случајевима и њена интервенција је донела резултата. Међутим, има појава кри-

шења прописа о тарифном правилнику и непридржавање његових одредаба. Тај је случај у предузећима Брвеник у Рашкој, где су давале веће плате него што је то тарифним правилником одређено. У трговинском предузећу „Ибар“, такође у Рашкој, је вршено варијансање остацима у месеца одобреном платном фонду што је такође незаконито. Има у још неким предузећима оваквих појава али интервенцијом ове комисије биће онемогућени случајеви који су неправилни и сметају увођење једног трајнијег критеријума у одређивању плата у привреди. Ово је врло важно и ради тога што ће и будући платни систем бити углавном заснован на критеријуму садашњег система па према томе не треба очекивати неке велике промене у награђивању.

ОЛАДИНСКА ТРИБИНА

На изградњи Лењинове улице

Радови на улицама Лењиновој и Омладинској су почели. У овој акцији је масовно учешће чланова Народне омладине, који су показали велику вољу и радни елан.

Велики број грађана запознато је елан и вољу омладинца на овим акцијама и коментара има доста. „Они знају да раде за своје добро“, „Видиш шта значи младост“, „Они не жале труда“ и слично, говорила су грађани гледајући залагање ових младих људи.

Велики је број оних који су се на овим акцијама свесрдно zaloжили. Међутим, омладинци Фабрике вагона могу да служе за пример. Међу њима има њих неколико који заиста заслужују похвалу. Милашиновић Момир из Фабрике вагона, Рубежић Даница из Грађичког предузећа „Слово“, Лекић Павле из Магнохрома и Косовац Нада из једне установе у граду, могу да послуже за пример. Њиховим примером ће поћи и други јер нема онога ко не осећа корисност ове акције за наш град.

Д. Савковић

Активност у Лешку

Као никада до сад, чланови Народне омладине из Лешка показују активност и велико залагање у културно просветном животу свога места. У почетку ове године приказан је поз. комад савременог драматурга Боривоја Клајића „Пут ка

По жељи санитарне инспекције...

Честа слика кад кола за дубре закасне

срени“, На Дан уставна народа Србије изведен је обиман програм у коме је највећи утисак оставила поз. сцена „Издаје стан под кивирију“ од Св. Торовића а сличан програм је истог месеца приказан у Белом Брду. За септембар месец се припрема позоришни комад „Народни посланик“ од Б. Нушића.

Са коликим задовољством ови млади људи раде може да послужи доказ чињеница, да су сами из свога џепа сносили путне трошкове до Беле Стене како би тамо дали своју придобуду. На жалост, није задовољнајуће разумевање од стране КИД „Млади борац“, што треба убудуће избећи јер ову активност треба искористити за бољу и плоднију сарадњу средњошколске омладине са омладином са села и предузећа. У овоме послу управа друштва „Млади борац“ може много да помогне.

В. Милошевић

За осуду...

Сутон се благо спушта и мрак улази у собе, куће, дворишта. Још мало па ће да освоји град. А касније и дуго увече, излазиће се на улицу. Многи да се прошетају, да се разоноде а неки да нађу познанике и пријатеље и поразговарају о свему.... Биће доста и оних који чекају предаха да увече изменају мисли, погледе и осећаје срца, јер град живи и љуби у њему стално да је елан....

И биће тада оних са „штрафте“, оних који пред вече трче од Ибра и носе у старим новинама комаде шпигле или веће камење и бацају га из споменика у центру града, да би се уздигли метар два и стали. Та да се скупљају „лафони“ и полако шутирају оно камење, бацају га овде онде и чекају. „Жртве“ налећу, саплићу се, ударају се бок о бок и сандалама, изазивају изненадни страх оних који шетају. Тако то бива на неколико места а груписе стоје, добацују и блујују вулгарности, некад и вређају мирне шетаче... Има их увече и преко стотине. Међу њима има и одраслих. Та „озбиљно“ младићи слатко се смеју и „буразери“ дају карактеристике... „Ова иде ко жирафа“... „Ово је герла тог и тог“... „дасе“... „Она има тело као нилска крава, и ста кеза“...

Зар преко овога прелазе сви? Зар овакви не заслужују јавну критику?

З. Поповић

Каиро

У ОЧЕКИВАЊУ ЕГИПATСКОГ ОДГОВОРА

Поткомитет петорице предложио је Председнику Египта Насеру саставак. Сваког момента Египат треба да одговори у вези са предлогом Комитета петорице. Без обзира какав ће бити одговор сигурно је да ће египатски председник остати код свога става у вези са Суецким питањем. Наравно, не треба очекивати неке радикалне промене у Египту који је као испралан оцењен од већине земаља у свету. Национализација Суеца, која је у првом времену изазвала велико узбуђење, скоро да се од свих оних који су учествовали на Лондонском саставку, схватају као нешто нормално и оправдано. Нарочито охрабљује чињеница да нико, па чак ни они који су гласали за америчку резолацију, не помишља на потребу да се ово питање реши путем и помоћу оружја. У ишчекивању одговора председника Насера треба очекивати потару познатог египатског става по овом питању.

Њујорк

ПОЧЕЛА ИЗБОРНА КАМПАЊА У САД

Пре неки дан у САД је почела предизборна кампања коју су предузели председнички и потпредседнички кандидати демократа и потпредседнички кандидати републиканца. Стајенсон и Кифверов први пут је у правцу Њу Мексика а Њиксон и републикански кандидат за потпредседника се налази у Калифорнији. Ајенхауер је на одмору али ће у својој кампањи користити телевизију. До дана избора бора републиканца и демократа биће предмет пажње бирача у САД а коме ће се бирачи поверити внакшено кад бирачи буду дали одговор.

Београд

ДЕЛЕГАЦИЈА УЈЕДИЊЕНЕ РАДНИЧКЕ ПАРТИЈЕ ПОЉСКЕ У НАШОЈ ЗЕМЉИ

Већ неколико дана у нашој земљи борави делегација Уједињене радничке партије Пољске. После свечаног дочека на Београдском аеродрому одржани су већ први контакти. На разговорима са представницима Савеза комуниста Југославије онако је реч о праведним проблемима који интересују ове две земље. Делегација ће прогутати и кроз нашу земљу а контакти ће се наставити. Пре два дана делегација је напустила Београд а отпутвала за Загреб. Пре одласка у Загреб делегација из Пољске овде гост на вечеру коју приређује у њену част Градски комитет СК Београд.

Дубровник

ПОЧЕЛА ЈЕ КОНФЕРЕНЦИЈА САВЕЗНОГ УДРУЖЕЊА ЗА МЕЂУНАРОДНО ПРАВО

У Дубровнику је отворена конференција Савезног удружења за међународно право. Поред учесника конференције из 28 европских и изваневропских земаља, отварају конференцију је присуствовао секретар Савезног извршног већа Вељко Зеквић, потпредседник Сабора Хрватске Никола Секулић и председник Градске скупштине у Дубровнику Иван Шуљак и други.

За председника Удружења је јавногласно изабран др. Милаш Бартош председник Југословенске групе Удружења др. Бартош је прочитао телеграм председника Гата који су учесници конференције топло поздравили, конференцију је такође поздравно у име Савезног извршног већа Вељко Зеквић.

ДА ЛИ ЋЕ ДОЊИ ДО ДАЉИХ КОМПЛИКАЦИЈА?

Никозија

Британска влада је објавила нека

документа по којима се и према изјави у Лондону, говори о везама архиепископа Макаријоса и кипарског покрета отпора. Читаво Грчка јавност оштро је реаговала на ово саопштење истичући да овом својом изјавом британска влада жели да умањи претраж Макаријоса. Претседник грчке владе оквалификовао је ову изјаву као „непристојан материјал“ а на лагеру се сматра да ово саопштење може да доведе до даљих компликација. Све у свему став Хрватина према кипарском проблему уопште, говори да још увек није схваћена правилна борба кипрана за ослобођење и да ће још много времена проћи уколико се остане доследно на досадашњим ставовима, док се кипарски проблем саине са дневног реда.

Москва

СССР ПРЕДАЈЕ ДОКУМЕНТАЦИЈУ КОЈУ СУ ЗАПЛЕНИЛИ НЕМЦИ Савет министара СССР довео је

одлаку да се документациони материјал који су хитлеровци одузели у Немачку у току II светског рата а који је доспео у СССР као ратни трофеј, врати Југославији. Ових дана потписан је и акт о предаји у Москви. Документи садрже материјале бивших Југословенских претставништва у неким европским земљама.

Кад би неко упутио питање Радио Београду о томе у ком се месту одржи највише конференције годишње, добио би најсвеснијег одговора: — Можда ћете се зачудити, али рекорд у броју одржаних конференција не држе ни Лондон, ни Сан Франциско, нити пак иједна друга велика светска град, већ једно наше село. У селу Сирчи одржи се, просечно свакога дана по три конференције и то на већ утврђеним местима. Незваничне конференције одржавају се сваке вечери на задружним степенцима и код Којића кафеа, а званичне, повремено у основној школи.

Ове конференције, нарочито незваничне, имају тако занимљив и шаролики дневни ред да су врло ретки они људи који и са њих оду незадовољни. Сасвим је разумљиво што је последњих дана у центру пажње сирчанске јавности, била деџа парализа. Има веома, у складу са акцијом, која се у читавој земљи предузима против парализе, изнета у овом смешно — тужном напалу неке од појава о којима се говорило на тим конференцијама.

НИ ОЗБИЉНО НИ СМЕШНО

СИРЧАНСКИ ШТОСОВИ.

чанске љубитеље спорта. Зучка се, наиме, да су неки сирчански спортски и неспортски риболовци обозвали од деџе парализе, што не би било ништа чудно, обзиром да се по читав дан са улицама носе по Морави, мала имају киселе за доз. Један рибарски експерт, међутим, енергично је демантовао ове тврдње рекавши: — Није тачно да смо се ми разболели од деџе парализе. Како се мени чини, наставно је даље да су код неких моравских риба парализана уста па неће никако да загризу наше мамце.

Ипак изгледа да би најбоље била да се та њихова недо-здровљена активност на неки начин парализује.

Овај разговор водила су два представника „народне интелегенције“ из Опљанића, пре неку годину.

Немци у Сирчи!

Као бомба је одјекнула ова вест међу сирчанским вјерованима. За целих десет минута сјатило се пола села око митинских студената, који су се на повратку из Грчке задржали да преноће на једној ливади.

Одмах су почели да се стварају

— Добро обавешени кругови у Сирчи, доводе све учеснике посете опљанићких студената цркви у вези са престојећим септембарским испитним роком.

— Добри мој богу! Молим ти се поздра ми у септембру меклар само једну шестину.

— Опрости му господе јер не зна шта ради!

„Бисећи“ мост

Необично пријатно делује вјетра линија сирчанског висећег моста на Морави. Црвено обојени стубови и жиче, храстов под и ограда склапају урнујају у зелену околину. Морави ладно-вољно шуми носени на својим грудима оштрај те лепоће. Пролазнице заливљено застају и други и нетрпење гледају у њега.

— Е, ово је, зарица, „штос“. Начег од тога нема изузет висећих остатака некадашњег висећег моста.

Јанарко

Студенти—богомолци...

— Гавдо ти је то, брате кад не крстиш дете у цркви — каже један студент.

— И јесте гавдо, додје је на то други, овда ти дете овако некрштено дође као ђаво у кући.

Функционери Мораве на Велесајму

Сирчанска земљорадничка задруга додевала је, како кажу, Ф. К. Морави, помоћ од 30.000 динара. Зашта је тај новац употребљен, ве за се сигурно. За језици

2 ИБАРСКЕ НОВОСТИ

КОЈУ КОКОШ ЋЕМО ГАЈИТИ

РУБРИКУ УРЕЂУЈЕ МНГ. ПЕШИЋ

Практичан савет

Ловство

РОДАЈЛАНД

Црвена раса кокоши која упада својом крупноћом и лепотом сваком посматрачу за око, назива се Родајланд. Своје порекло води са малајских острва. Пре сто година увежена је у Америку заједно са жутим кокишињинама и црвеним малајским петловима. Приликом укрштања тежило се само црвеној боји, и тако је 1895 године након упорног рада и селекције створена црвена раса, која је освојила свет те је данас после легхорна најраспрострањенија раса на свету.

1901 године увежена је у Европу. Најпознатији типови данас су енглески и дански. По екстеријеру-спољашности то је крупна раса, широка и дубока. Боје је тамно црвене и сјајне. Главу има средње величине са тамно-жутим клуном. Креста средња и увек усправна са пет зареза. Подбрадњаци и подушњаци увек црвени. Леђа широка и дуга увек хоризонтална, а прелазе у кос реп под углом од 130

степен. Груди дубоке и обле. Крила доста велика и прибијена уз труп. Реп је српаст. Ноге жуте, средње величине са глатким писком и четири прста. Боја перја пресијава, као да је лакирана. Амерички тип за разлику од европског има реп црно зелен, а европски црвен. Кожа је бледо жућкаста.

Кокошка снесе годишње 160-200 јаја, тежине 60-70 грама. Јаја су тамно жута до мрка. Прилично тешко се расквоца, али као квочка добро лежи. Пилићи добро и брзо расту, али тешко оперјавају. Месо укусно и добро. Петао достиже тежину 4 килограма, а кокошка 3 кг. Особина јој је велика пито мост.

КАЛЕНИ

У рекама и језерима код нас и у Европи живи клен. Може да нарасте и преко 20 см. дуж, а постигне теж. и до 3 кг. Лако се препознаје по својој пљоснатој глави, великим и широким устима, правилно поређаним крљуштима. Тело изгледа као да је ишарано пругама. У младости се задржава у мањим потоцима и рекама. Када порасте плви у веће

реке са песковитим или шљунковитим дном. Највише се креће у јатима око млинова и вировима уз мостове. Тражећи храну, гутајући црве, и инсекте док је млад често се баца телом изван воде. Када одрасте постаје грабљивац. Одрастао, прождире рибу, ракове, жабе, а воли и водене пацове.

РУЧНИ КРУЊАЧ

КОРИСТИТЕ ТЕХНИЧКА СРЕДСТВА

Веома практична справа за свако пољопривредно домаћинство је ручни круњач, Производ фабрике „Победа“ из Новог Сада. Лако се поставља на ивицу сандука у који желимо

омогућено аксијалним кретањем озубљене плоче за круњење. Сви саставни делови израђени су од најквалитетнијег машинског лива. Користан је за свакога држаоца ситне стоке.

крунити, помоћу завртња. Способан је да круни клипове свих величина, што је

Окретање се врши руком без напрезања. Ништа круњач у продајњу „ПЛУГ“

Шта треба да зна сваки одгајивач воћа

Када и како треба брати воће

Није на одмет знати како се беру поједине врсте воћа. Брање „мотком“ је штетно, али најраспрострањеније. Ко бере мотком није никакав пољопривредник и нема права да се назива воћаром. То је најпримитивнији начин рада својствен лештињинама. Квалитет воћа зависи од многих чинилаца и правила. Најбоље је брати руком или помоћним оруђима. Лепо обрано воће доноси веће приходе, јер потрошач тражи лепо, премада и скупље. Знамо да јевтино није јевтино, када пола бацамо, или се стајањем уквари, а квару се само убиве-

но немарно убраво или лоше транспортовано воће. Стоне крушке беремо тако да руком ухватимо плод, а кажипрстом притиснемо петелку, затим покретом на горе лако откинемо петелку. Стоне јабуке ухватимо руком и дигнемо мало у вис те окрећући у страну откинемо са петелком. Плод убран са петелком цени се више, јер се дуже одржава. Ваља пазити да се јабуке не озледе воктима, пошто четрнајестог дана опазимо озлеђена места са појавама кварења. Брање шљива зависи од

њихове употребе. Шљиве за спремање компота или извоз мора да беремо руком тако да их не озледим. За прераду беремо без петелке. Ако шљиву стресемо, тресемо сваку грану по ва о с о б. Испод дрвета разапнемо чаршаву, да плод остане неозлеђен. Шљиве за сушење, лекмеза и печење ракије остављамо на стаблу, до увенућа плодова.

Кајсије беремо окретањем плода око своје осовине. Треба пазити да беремо плод када са неосенчене стране почиње да жути. То ће рећи три дана пре пуне зрелости. Брескве беремо пажљиво руком и одмах слажемо у одређене гајнице благовремено припремљене. Необично је потребно па-

зити, да сви плодови буду уједначени и истобојни, како би на купца оставили што пријатнији утисак. У сваку гајницу треба ставити само толико, колико може стати без употребе силе. Сваки озлеђени плод избацити, јер лако утиче на квар осталих, а веома често узрок је повраћају робе и губитку новца.

чувару или псу граничару, већ мора поседовати издржљивост и истрајност. Његов је главни посао да осетљивим њухом проналази плен и исти спретно дотера пред ловца, јер ловац много пута није у стању да примети дивљач у близини, пошто човек својим начином живота постелено губи осетљивост извесних чулних органа. Треба имати на уму да свака пасмина паса не може обављати све ловачке послове. Зато смо их поделили на: птичаре, шуњкавце крвоследнике, апортере, јамаре, гонаоце, хртове.

ПРЕД ЈЕСЕЊУ СЕТВУ

Ђубрење вештачким ђубривом

Пшеница добро прима суперфосфат, који се посипа пред сетву, озиму у јесен, а јару у пролеће. Но пшеницу ваља ђубрити и са азотним и са калијумовим ђубривима. Суперфосфат се посипа пред сетву. Потребно га је заорати или добро задрљати, тако да не остане на површини земље. Калијумова ђубрива се употребљавају у смеси са другим ђубривима. Обично се узима 40% калијумова со, и она се даје неколико дана пред сетву.

или „Каса“. Тежа хумусна земљишта ђубримо са 250 кг. суперфосфата. Ако нисмо имали могућности да вештачка ђубрива растуримо у јесен онда то радимо у пролеће, када усеј почне да расте и када је слаб. Најбоље је тада растури по усеју 400-500 кг. „Нитрофоса“. За сваког пољопривредника, који жели да упо-

требљава минерална вештачка ђубрива сматрамо, када ове редове прочита, да ипак затражи савет пољопривредних стручњака, јер му сваки савет може користити. Ако употребљавамо калијум цијанамид лако можемо усевима причинити штету, јер се он најбоље употребљава пред сетву. Зато знајмо ко пита не грешти.

ТУБЕРКУЛИНИЗАЦИЈА

— МЛЕЧНЕ КАРТЕ —

Налазимо се пред великом акцијом сузбијања туберкулозе код наших говеда. Овогодишња акција мора да обухвати сва грла говеда на територији нашега среза и обавезна је, а бесплатна. По завршетку туберкулинизације и извршеног прегледа свако домаћинство добиће млечну карту као једини докуменат да је грло здраво и не болује од туберкулозе. Приликом продаје млека,

млечних производа: сира или кајмака свако ће морати показати млечну карту. Произвођачима без млечне карте неће се смети откупљивати млеко, сир и кајмак у сврху исхране грађана или извоза. Санитарно-ветеринарска инспекција имаће право да гони несавесне продавце и произвођаче. Сваки грађанин треба да је свестан да не купује сумњиву робу, јер тиме доводи свој живот у опасност,

Уколико се неко не одазове акцији и не доведе своју стоку одређеног дана на одређено место мораће да снаси сву одговорност коју закон у таквим случајевима предвиђа. Зато се позивају пољопривредници сточари, да озбиљно схвате своју обавезу и допринесу да се акција солидно спроведе, како би ове године коначно избацили из запата сва туберкулозна грла.

ФОТОРЕПОРТЕР ЈЕ ЗАБЕЛЕЖИО...

Краљево је добило саобраћајну милицију. Само за кратко време установљено је много прекршаја од стране несавесних возача... „ДИП“ је заустављен... Кочнице нису у реду...

ПРЕД ПОЧЕТАК НАСТАВЕ

ОПЕТ НЕДОСТАТАК ШКОЛСКОГ ПРОСТОРА

Зграда Средње пољопривредне школе

До почетка нове школске године остало је нешто више од десет дана. Летњи одмор је већ на измаку, уобичајене припреме се већ приводе крају.

Готово све школе у новом Краљевачком срезу дочекују нову школску годину добро припремљене.

Недостатак простора што ни као сенка прати из године у годину — опет ће бити признати велики проблем. Тај недостатак се нарочито осећа у раду основних и осмогодишњих школа по селима, где се настава одвија под врло неповољним условима. У томе погледу нарочито слабо стање ваља да се наведе: Дедевици, Пекчињани, Толишвици и још у неким селима бившег Студеничког среза. Ништа боља ситуација није ни у свом Краљеву, где се такође поставља као нужно проблем подизања нових школа с обзиром да зграда, у којој се сада налази виша мешовита гимназија, није грађена за

овакве потребе, а осим тога у њој се налазе и просторије средње економске школе, што још више отежава овај проблем.

Све школе ће почети са радом на време — излажују у Савету за просвету и културу НО Среза. За ратанку од ранијих година ове године припрема за нормалан рад школа извршен је знатно равније, као и њихова опрема, разне поправке зграда, набавка школских учила итд. На територији среза већ је извршено кречење свих основних и осмогодишњих школа којих има преко 120.

Похваљена је иницијатива појединих школа која у циљу прилагођавања наставе ученицима, изводе наставу помоћу очигледних средстава. Ту треба нарочито истаћи осмогодишњу школу број 1 у граду као и школу у Врањешима.

Поред осталих и пољопривредна школа осећа недостатак наставника, нарочито у стручним предметима. Знатну помоћ у раду школе

претставља сума од преко пет милиона динара коју је ставила на располагање Пољопривредна комора Србије. Наведена сума употребљена се за дозину механизације и набавку учила. Иначе велику помоћ у практичном делу извођења наставе у овој години претстављаће отварање млекаре где ће ученици стицати потребна практична знања из млекарства.

Досадашњи резултати постигнути у средњој економској школи оправдавају њено постојање. С обзиром на велико интересовање за ову школу и значај кадрова који ови имају за привредни развој среза, неразумљива је одлука Савета за просвету и културу да се у овој години прими само 40 ученика. На овај начин били би лишени могућности да наставу школовања у месту боравка велики број ученика који за ову школу имају интерес или пак немају материјалних могућности за одлазак на школовање ван Краљева.

Да би колико толико решили проблем недостатка наставног кадра као и помањкаше просторија, Савет за просвету је мишљења да и ове године треба прићи реорганизацији девет осмогодишњих школа по селима где нема услова за њихов нормалан рад, и да се оне прикључе најближим сродним школама којима географски граничају.

Ч. Матковић

Синдикална подружница Фабрике вагона много је учинила на економском образовању

У раду на економском образовању радника синдикална подружница фабрике вагона са својим управним одбором учинила прилично у односу на друге колективе у срезу. Радила су два семинара на којима поседа никад није била слаба. У просеку предавањима је

присуствовало по стотину радника а осам тема, за које су били обезбеђени доприноси предавачи из колектива и из града, добро су проучене. Истина дискусија није била онаква каква се очекивала сабиром на интересантност тема али велики број питања која су радници

постављали предавачима доказ су интересовања. Те теме су обрађивале материјал из области економског образовања радника а семинари су организовани у оквиру радничког универзитета. У припремању тема посебну заслугу има Друштво економиста чији су чланови углавном били и предавачи.

Успех на семинарима говори да са семинарима не треба прекинути а такође узимају да је брига управног одбора подружнице довољна да семинар успе. Кад се зна за успех семинара из ове области у фабрици вагона за осуду је неуспех сличних семинара у Магнохрому где према обавештењима из Среског синдикалног већа није одржано ни једно предавање.

Поред централне раде још три библиотеке

Од како је пре извесног времена извршена реорганизација рада библиотеке фабрике вагона повећао се интерес радника за књигом. У циљу што лакшег узимања књига из библиотеке, поред централне библиотеке која располаже са 1247 књига, основане су још три приручне библиотеке у неким одељењима. Те приручне библиотеке по одељењима повећале су заинтересованост радника за читање књига а на овај начин се омогућује да књиге буду ближе радницима. 250 књига читало је 118 радника за

шест месеци ове године, што је мали број, али се он све више повећава. Приручне библиотеке узимају од централне већи број књига и кад се оне прочитају, враћају их натраг и узимају друге.

Картотека библиотеке се узорно води и организација је тако добра да ове године први пут библиотека од чланарине, која се прикупља од чланова библиотеке, остварује приход који се користи за набавку нових књига

Сивдикат помаже раднике на одмору

Као помоћ радницима који користе годишњи одмор подружница фабрике вагона до данас је издала преко 70.000 динара. Радницима и службеницима фабрике омогућено је да за 1400-2000 динара проведу 14 дана на мору. До сада је 48 радника и службеника користило ову могућност и боравило у Дубровнику, на Рабу, Хвару, Охридском Језеру итд.

Подружница је анализирала ко највише користи годишњи одмор на мору па је констатовано да је од укупног броја корисника годишњег одмора било 80% радника и 20% службеника.

Домаћинска школа у Врби треба да добије стални карактер

Прошле године основана је једногодишња домаћинска школа у селу Врба која је ове године завршила са радом. Школу је похађало 18 полазника углавном из села Врбе. Успех је био врло добар. Наставу у школи обављале су две наставнице за домаћинство и једна за кројење и ручни рад. То су биле Чолић Радмила, Стефановић Радмила и Усиљавић Олга. Народног одбора Среза Краљево дао је са своје стране помоћ од 180.000 динара, док су све остале

тршкове сносила сама полазница. Ученице су саме спремале храну, а спремања је била и већа количина зимнице.

Корист од ове школе је несумњиво велика и према мишљењу многих мештана требало би је претворити у школу сталног карактера и по могућности интернатског типа, а за то би било потребно обезбедити много веће донације. Поред неколико стручних предмета ученице изучавају и неколико предмета општег образовања тако

да им то скупа много користи. Просто се осетила значајна побољшања у кућама сиршених ученица и није редак случај да по десетак осталих жена и сеских домаћица долазе код појединих за савете око зимнице и друго.

На завршетку прве школске године приређена је мала свечаност уз отварање изложбе ручних радова свих ученица.

Р. Ст.

Забелешке нашег репортера

— ГОРЕ ДОЛЕ КРОЗ ПИЈАЦЕ —

Јутро је... На краљевачкој пијаци почиње нови дан... Бледо — плаво небо делује као велики рикванд. Наилази група жена са корпама пуним поврћа.

Прва жена: „Овуда... Овде нас неће спазити они што наплаћују билете... Подвалићемо им“.

Друга жена, трећа, пета, седамдесет пета — све траже слично место. Силе су наши контролорци. Паприка, парадајз, купус, кромпир, воће. Атмосфера је радна. Починје размена на бази еквивалента.

— Пошто паприка?—пита неко. (Тај „неко“ је и протагонист прве приче).

— Три банке — оштро одговара друга страна.

— Скупо — каже опет жена, а баш сте ви приватници неки!

— Аха, ми приватници, је ли? А порез, а прирез, а вода, а со, а воз што морам да платим (иначе ова је из Рибнице, а ово о возу је замислио режисера да би у филму било и „штосова“), и опет ми неваљамо, дабоме...

„Неко“ одлази у задружне продавнице. Узалуд. Нема паприке. И по закону о паралелограму сила, прилази са компромисним предлогом:

— Слушај, дај, славети, јефтиније... — Само по три банке?!? Е, баш си заупцала! „Ајд по тридесет динара, па да узем све!“

— Не дам! — одлучно каже Рибничанка...

И „неко“ уз смех одлази даље. Замислио режисера је води код корпи са парадајзом.

„Пошто“ — пита она.

— Противничка страна одрезује... „Скупо“ — каже неко. Добија одговор: „Шта ћеш, уби суша...“

„Иде даље. Друга корпа. И одговор је други: „Шта ћеш, уби киша...“

И све тако нешто у стилу „убијања...“

Са скоро празном корпом она се враћа кући... Крај прве приче...

ЗБОГ ХИГИЈЕНЕ...

Амбијент неореалистички. „Млечна пијаца“. По касарницама извешани говећи бутони. По бутонима муве. У излогу парола: „Чистоћа је пола здравља“. На бетовским тезгама судови разних облика. Од класичних лонаца, до шерпи, чинија, чанака, ћупова, качица и „војних лонаца“. У „војном лонцу“ леи, масви кајмак. Због непопуларности стандардне

сврхе „војног лонца“, кајмак у њему има слабу прођу. Домаћица је погрешила. Нецеласходан гест.

— Пошто, пита једна дамица и рукама вади из лонца комад сира.

И од лонца до лонца иде. Свуда рукама вади, проба. И тихо певуши: „Цене су варљиве...“

— Зашто ви, другарице, рукама тако брљате по тим лонцима. То није хигијенски, а и руке јсу вам прљаве. (Режисер је првобитно био замислио да то, као бајаги, буде орган

санитарне контроле, па пошто би то било недовољно уверљиво — с обзиром да се њима такве ствари не дешавају ту улогу поверио је најобичнијем грађанину).

— Руке! — сикће увређена дамица! Јел', богати, кажеш моје руке су прљаве! Ма шта ми наприча! Уосталом, господине (ово господине изговара нарочито иронично) — важно је да је образ чист.

Најобичнији грађанин сагиње главу. Одлази... Крај друге приче.

„ПОШТО СНА'О РАКИЈА...“

Три огледалцета, пет вешалица, десет укусница. — То је радња! Власник седи на бетону. Огледалце је окренуто са задње стране. Са њега се заводљиво смеје Лолобриџида. И купац застане, погледа, насмехи се. — „Гао, Ђина белесима...“

А од Ђине до краја улице поворка музејски ствари. Од предатних шињела, до „Жипона“ маде из УСА... Како шаренило! Божанствени спектакл! Каква органски склад боја!

— Навали народе! Навали! Банка, банка, само једна банка! Кабезо из прве руке. Хладан, леден! Десет динара флаша! Не бој се, пријатељу! Наврати, сигуран лек од парализе... И пију људи. Гомила се тиска. То је и очигледан пример коњуктуре. Истива, флаше су прљаве, радна је прљави, вихор прашине облеће око бочица са отужно — сладуњавим „кабезом...“ Али, ради радња!!!

Уби киша... уби суша! - Због хигијене... на пијаци. — Цене су варљиве. — Пошто сна'о ракија? Важно је да је образ чист. — Ђина Лолобриџида се смеје. — Навали народе! ...

— Пошто „сна'о“ ракија?!—пита бркајлија. И из флаше потамнеле од прљавштине, вуче добар гутљај! И иде редом. Пије, гутљај по гутљај... И сви се ређају. Сви из исте флаше... Сви пробају... Слава нека је хигијени! И органима санитарним...

Филм нема крај. Због темпа драмске радње. Она се губи у времену и простору. Јер, то је било јуче и данас — и сутра ће опет бити... Само, докле?!

И шта би било... када би сви подизали цене?! Шта би било... када би сви рукама брљали по чабровима?...

Шта би било... када би сви пили ракију из исте флаше?...

Кад би сви о овоме размислили? Кад би се сви заједнички одлучили... Лепо би било...

В. Б.

Са првим зрацима сунца сншао је чина Марко да обиђе тек процвали воћњак. Опојан мирис цвета измешан са свежом пролећном травицом просто је звао. Зато Марко није пропуштао ни једно јутро, а да не зађе међу расцветале крошће.

Волео је он овај воћњак. Он га је подигао. Својом руком засадио је свако стабло. Сада је уживао над својим делом и пуним грудима удисао свеж јутарњи ваздух пун росе и мириса.

Имао је два сина и волео их је подједнако и много. Поносно се сншма. Био је некога горд.

Јутрос је сву нежност пренео преко воћњака на њих. Тај воћњак је за њих подигао и он је био верзодвојни део његове љубави према синовима.

Често им је говорио за вечером.

— Ја ћу још мало па у гроб. На вама остаје кућа и сво ово имање. Не мојте се делити. Живите и пазите се као до сада. Они би само оборили главе и слушали.

Године су пролазиле а Марко није умирао. И ништа није могло да наруши ту дивну хармонију љубави и послушности у кући старог Марка Перића.

Једног јутра пукле су две пушке. Свет се поделио на два дела.

Вихор рата није мимоишао ни кућу чика Маркову. Оба сина отишла су му у рат.

Дани су пролазили, а Драган се није јављао. Марко је изгубио сваку наду. Остао му је још један син и сада је сву љубав пренео на њега.

Једног дана у селу су се појавили брадати наоружани људи. Звали су их четници. Говорили су како се они боре против окупатора и још тамо неких партизана што не верују у Бога и што цркве руше.

Чика Марко се није разумевао у политику. Знао је да је Немац непријатељ и да се против њега треба борити. За те партизане први пут чује.

Када је једног дана дошао Петар код њега и рекао му да је решио да иде у четника, Марку би мило.

— Ако, иди бори се иако само тебе има. Твој брат је погинуо бранећи ову земљу. Иди и освети брата.

Тог тренутка Марко није ни слутио да ће његов син кога је послао да се бори за слободу постати обичан слуга пљачкаш и убица мирног становништва његовог села крај Мораве.

Марко је видео куда је пошао његов син. Покушао је да га врати. Петар га није послушао. Покушавао је Марко још неколико пута али није успео.

Најзад му је забранио да прекорачи праг његове куће.

Једне ноћи село је пробудила пуцњава митраљеза и пушака.

На врата Марка Перића који је провиривао кроз прозор у мраку закуцало је неколико наоружаних људи. Отворио је полако држећи спремно секиру.

На вратима је стајао његов старији син Драган. Секира исклизну из Маркових руку и паде из под. Хитро прескочи праг и загрли сина. Није могао да проговори од узбуђења. Само га је дрмусао, као да је хтео да види да ли је то његов Драган заиста жив.

Марко уведе госте у кућу и тек тада примети да то нису били четници. На капама су носили црвене петокраке звезде. Марко се збуни за тренутак, а овда неверљиво пита дина.

— Јел' бре Драгане да ниси и ти од оних што цркве пале.

— Не оче не палимо ми цркве. Шта би имали против ње. А за Немце и четнике немамо милости. Све ћеш ти то сам видети оче. Сада нам дај да вечерамо нешто. Већ два дана нисмо јели.

— Два дана нисте јели? Е ја ви сте ми нека сила. Још и пушке имате.

Дуго је Марко неверљиво вртео главом. Није могао да замисли наоружане људе а да гладују, док сви остали отимају.

Ускоро су Немци и четници са јаким снагама напали на село. Партизани су морали да се повуку.

Драган је повремено силазио у село, полако би закуцао на прозор очеве куће и шапатом се јавио, а онда настао пут до одреда који се налазио у планинама на супротној страни од села.

Те ноћи партизански курир са важном поруком требао је да прође кроз село. Четници су сазнали за то и поставили заседе.

Петар је изабрао свој воћњак. Мамила га је породица коју је увредио. Желео је да се некако приближи оцу.

Још само ово ноћас и сутра ће већ отићи оцу и замолиће га да му опрости. И пристаће отац. Волео је он њега много.

Мирисно пролећно вече није му дало да заспи.

Размишљао је како ће опет бити лепо у очевој кући. Доста му је четника и срамоте. Било му је криво што раније није сазнао да је Драган у партизанима. Сада је било касно да им се прикључи. Било га је страх.

Пукнуће сувих гранчица трже га из размишљања.

Кроз млевачно праскозорје назрео је наоружаног човека како му се приближава кроз воћњак. Притаји се и узнепушку на нишан. Није било сумње да то није неко од партизана. Навишанио је а није опалио.

Сутра рано дошао је код оца и рекао да неће више у четнике, да неће противу своју браће. Видео је он како четници сарађују са Немцима... Е да је то раније знао...

До краја рата Петар је остао у селу кријући се од четника. Ноћу је долазио кући а неколико пута срео се са партизанима и Драганом који је постао командир. Једне ноћи њих двојица су дуго нешто разговарали, сами. После је Петар често ноћу одлазио некуда а тек пред зору се враћао. Марко је био узнемирен али ништа није питао. Знао је он да су његови синови поштени и знао је да су „ти партизани поштени и да иду противу Немца“. Друго он није знао...

М. М.

Да ли знамо?

1. Која је жена била гласовити хајдучки вођ у Босни средином 17 века?
2. Да ли су Немци у II Светском рату користили ледене санте на напад на савезничке бродове?
3. Какве су димензије Суецког Канала?

1. За вавесничковље Салих — паше Мостарца, који је дошао у Босну 1636 године, хајдуковала је око Бањалуке једна велика чета под командом харамбаше Ибрахима. Ибрахим је неколико година несметано харао и палио по Срепцу и Крајини. Међутим, када је Салих — паша успео да савлада ове хајдуке и ухвати харамбашу, утврдио се да тај злогласни Ибрахим није мушкарац него једна жена из Кљашког Савцака, по имену Рабија, која је у чети одржавала гвоздени дисципину. Рабија је погубљена.

2. Немци, иначе познати мајстори камуфлаже, дошли су на извиредају најеу како да се исплажево правуку савезничким конавојима. Они су, користећи ледене брегове који су пловили морем у области Греланда, камуфлирали своје ратне бродове дајући им облике ледених санита, те су тако веома често успевали да се исплажево правуку ратним и трговачким лађима и потапају их.

3. Суецки Канал, који спаја Порт Саид на Средоземном Мору са Суецом у врху Црвеног Мора, најужи је поморски канал на свету. Са приступним каналима дугачак је око 168 километара. Од укупне дужине канала, 34 километара долази на језера. Највећи део канала има дубину од 12 до 14 метара. Ширина канала на површини износи од 120 до 160 метара, а на дну око 50 метара. Димензије Суецког Канала су дошвије повећаване, тако да је канал способан за пролаз и највећих прекокеанских бродова, изузев неких морских колоса. Прокопавање канала трајало је преко 10 година. На дан 19 марта 1869 године свечано је уклоњена последња брвна, која је на југу задржавала Црвено Море. Тада су се воде оба мора сјединиле у Горским Језерима.

Ваздухопловне Занимљивости

Један реактивни авион америчке морнарице забележио је на пробном лету просечну брзину од 1.680 километара на сат, у једночасовном лету преко Калифорниске пустиње. То претставља нови амерички рекорд у брзини лета авијона. Иначе, досад највећу апсолутну брзину постигао је Скот Кросфила, још новембра 1953 године, када је са експерименталним „Скајрокетом“ летео 2.134 км/час односно двоструком брзином звука.

Недавно је познати Совјетски млазни путнички колос „ТУ — 104“, кога сматрају најбржим и најуспешнијим путничким авионом данашњице, превалио пут Москва — Пекинг, чије растојање износи 6.350 километара, за непуних 9 часова. „ТУ — 104“ ће саобраћати као стални авион на тој линији, и служиће за превоз робе и путника између СССР-а и Кине.

Негде у водама Јужног Кинеског Мора нестало је велики амерички четворомоторни бомбардер, са десет чланова посаде. Према званичном саопштењу америчког Министарства морнарице авион је оборен од стране млазног ловца непознате народности, на уобичајеном „патролном лету, 50 километара од кинеске обале“. Досада је пронађен леш само једног погинулог авијатичара.

В и М

Од свих страна света

Чудно справљање кафе

Кафа је најчешће који се пије скоро у свима земљама у свету. Она се без обзира на удаљеност земаља и сировља углавном на сличан или исти начин. Међутим, у Етиопији (Африка) није ово случај. Тамо се кафа меље у воденици са каранфилићима и циметовом кором а приликом њеног кувања никад не допрости да дододу и мало соли.

Сигурно је да овакву кафу наше домаћице не би пије. У пићању је навика.

Мешавина козе и срне

Природа је богата „чудима“. Истина она скоро увек

могу да се објасне. Интересанан примерак животиње забележен је на обрнцима Тибеша и Источној Африци. То је животиња, која је мешавина козе и срне. Док је глава са роговима од козе, шело јој је од срне. Ова животиња је врло издржљива. Може да издржи до неколико дана без воде и хране што се шумачи климом предела у којима живи али је зашто млеко ове животиње врло укусно.

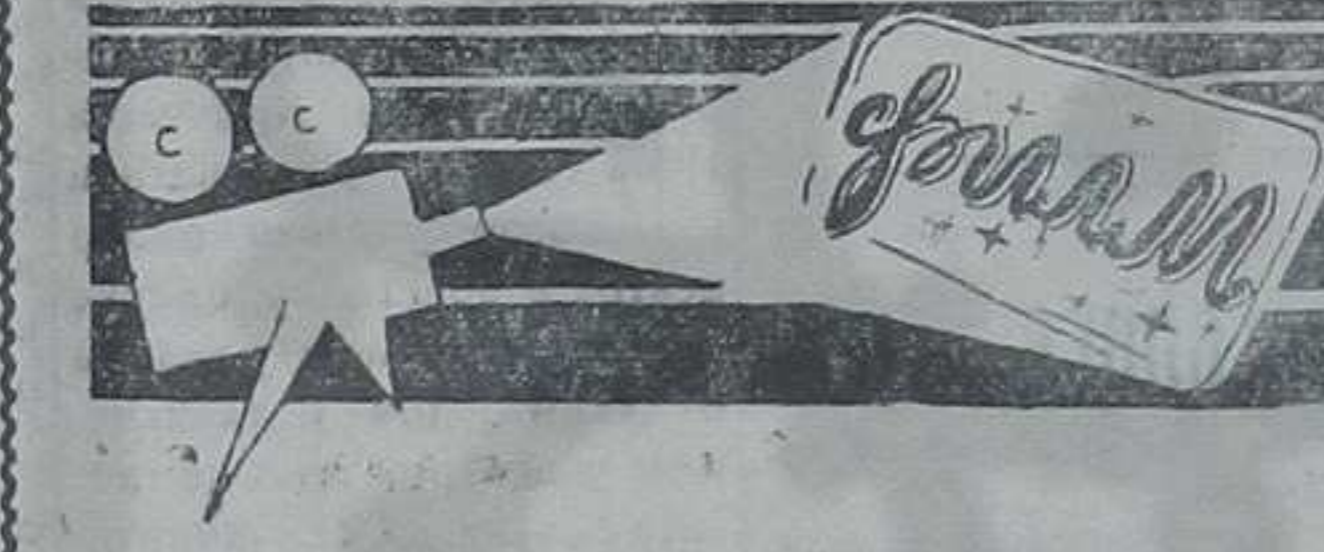
Људска крв за козметик

Јапанске жене у последње време масовно шраже ново козметичко средство за које се шврди да подмлађује средовечне жене. Главни састојак овог средства је људска крв.

Власти су изразиле озбиљну забринутост због појављивања нове индустрије давања крви за чудотворну помаду, од које према шврђењу њених фабриканата исцезавају боре на лицу. Међутим, и поред Шога, велики број студентки и незабослених радника, ради издржавања, јер шешко живе, продају своју крв у бесцење и од ње се сировља помада.

Због Ајка

После срчаног напада на председника САД Ајзенхауера, америчка медицина се заинтересовала за спречавање ових напада и за могућности оздрављења људи после њих. На основу стхшисисике је констатовано, да су овој врсти болести подложни више људи који риде седећи. Такође је констатовано да 75% ових болесника може без смешње да се вриши на свој ранији посао.

„ОСТРВО СТРАСТИ“ ШАРЛА БРАБАН. Млади редитељ Шарл Брабан снимио је недавно у продукцији „Итали — Францезе“ филм са називом „Острво страсти“, према истоименом делу чувеног књижевника Уга Бетјела. Филм обрађује драмску материју дела на веома реалистичан начин,

захваљујући утицају који је на младог редитеља извршио италијански глумца Раф Валоне. Један од протагониста овог филма. Његове партнерке у том филму су познате француске глумице Мадлен Робевсон, Дани Карел и Мадлен Нога.

РАФ ВАЛОНЕ И МАДЛЕНА РОБИНСОН

ХУМОР — ХУМОР — ХУМОР — ХУМОР — ХУМОР — ХУМОР

— Ју, црни [Ство, ти ову варабу ниси прочитао...

— Одох у ред за кредит...

— Твој Пера био 15 дана у затвору!

— Битанга, а мени је ковац месец дана.

КУЛТУРНО УМЕТНИЧКО ДРУШТВО „АБРАШЕВИЋ“ КРАЈЕВО

Обавештава своје чланове да активни рад у друштву почиње 3 септембра у 18 часова у секцијима драмској, хор кој и оркестру, као и у новој сновачној фолклорној и тамбурашкој секцији. Упис нових чланова у све секције врши се сваког дана од 18-19 часова почев од 3 септембра.

Из Управе друштва.

ПОБЕДА У ФИНИШУ

СЛОГА РАДНИЧКИ 4:1 (1:1)

Резултатски Слога је потпуно задовољна. Победа 4:1 је висока и убедљива и одговара углавном онемо што су оба тима пружила на игралишту. Али, футбол какав смо видели не може нас никако задовољити. Раднички је играо слабо а Слога нешто мало боље.

Играло се, може се рећи, без неког одређеног система, успешних комбинација било је мало а све оно што су играчи лепо извели добило се утисак да је више плод случајности него о смислених акција појединаца. Ту растргану и нелепу игру, гледали смо скоро читавих осамдесет минута, да би тек после тога уживали у ураганским јуришима Слоге. Тих десет последњих минута поправили су скоро читав утисак и нагостили скривене могућности Слоге од којих смо ми, нажалост, на овој утакмици видели мало. И зато висока победа не би требала да заваљава; ако желе да се боре и за највиши пласман играчи Слоге треба још много што шта у својој игри да поправе.

А сад да кажемо коју реч о онемо што се одиграло на терену током утакмице.

У пољу, противници су били скоро равноправни, само што су играчи Слоге били много опаснији пред голом. Многе зреле ситуације навалили играчи нису могли да искористе. До вођства су Слогаш дошли на прилично јевтин начин. У 6 минута веко је од играча Слоге упутно са десне стране допту према левом крилу, она је одскочила од земље и ударила бека гостију у руку. Сувија је чини нам се престрогом, досудило једанјестерац, који је Ковставитинович сигурним шутом у десни угао претворио у гол 1:0.

Тек пред крај полувремења дошло је до изједначења. После изведеног корнера, лопта је падла на читаву гомилу играча, кратко је одбијена и један играч гостију је лобовао Вучићевића који је непотребно истрчао 1:1.

Са овим резултатом се отишло на одмор. После виша напада на Слога је поново дошла у вођство. После корнера који је извео Врга, лопта је дошла до Ђорђевића, који је кроз много ногу тукао у мрежу 2:1.

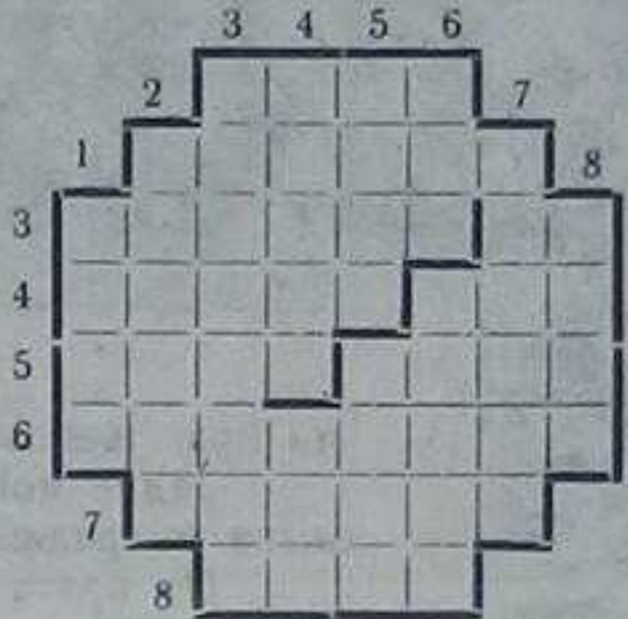
Наизменични напади једног и другог тима ређали су се све до 80 минута, када је Слога загошларивала теревом. Тада су Слогаш

просто играли како су хтели са играчима гостијућег тима. Као плод такве игре уследила су још два гола. Прво је Вулетих у своје стилу, смело поаство на једну лопту и између три играча, прибрао, главом пласирао у гол 3:1. Убрзо после тога, негде пред сам завршетак утакмице Вулетих је опет на један центаршут Мизарковића затресао мрежу 4:1 Публика је бурно поздравила овај гол а трибине су почеле да горе од запаљених новина и прва два бола су записана у биланс Слоге. Надајмо се да ће их бити више.

Сташа Маринковић

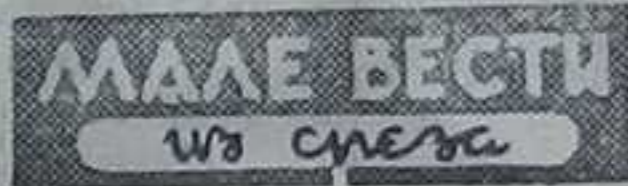
КРАГУЈЕВЧАНИ У СИРЧИ

Сирча: Група од тридесет Крагујевчана, направила је пре кратког времена излет до Сирче. Већина излетника је провела читав дан на Морави у купању и пецању. Како се излетници врло повољно изражавају о плажи на Морави на територији Сирче, претпоставља се да ово неће бити задњи излетници и да ће многи Крагујевчани користити ову могућност.

ВОДОРАВНО: 1) Француски романописец („Госпођа Бовари“); 2) вајин писања; 3) град у Литванији - слово латинице; 4) жарбац (турци - лео намештаја); 5) упитна заменица - античко шумско божанство; 6) два самогласника - чудовишта; 7) старо име за Дубровник; 8) слатко вино.

УСПРАВНО: 1) житко јело; 2-борбен боксер; 3) човек који послужује - присвојна заменица; 4) име смучара (Погачника - наш маади шахиста); 5) река у Србији - река у Сибиру; 6) плодна земља - путања; 7) мрежача ока; 8) јапански песник (с почетка XX века).

Врњачка Бања: Пре две године било је речи о подизању једне жичаре-успиначе која би везивала Врњачку Бању са Гочом. Овоме је дат и широк пулицитет преко штампе. Међутим, две године ће успорити од тога времена а неки делови још увек стоје у једној ливади изложени временским непогодама и пропадају заборављени и од оних који су дали идеју о жичари.

Сирча: Пре неки дан догодио се редак случај. Пролазници из Сирче за Краљево били су изложени необичном нападу стршеља који су долетали са једне Врбе на обали Мораве. Ове агресивне животиње, систематски су нападали све пролазнике тако да је приличан број грађана био изуједан а неким је требала и лекарска помоћ. Верује се да је до овога напада стршеља дошло само као одговор на напад који су учинили неки необазриви дечаци. Стршељи су се осветили.

Врњачка Бања: Путевима у Врњачкој Бањи су проблем за себе. О њима ће се сигурно још дискутовати. Међутим, крајње је време да се хитно оправни пут који је у самом центру и води до најуређеније зграде хотел „Београд“. У стању у коме се сада пут налази он је право ругло и претставља опасност за пролазнике.

У ПЕКАРИ ЛАЂЕВАЧКОЈ

Пре неки дан купио сам хлебац у Лађевачкој задружкој пекари и кад сам га долео кући деше је узело да једе и чим је угризло почело је да илаче. Погледао сам и изненадио сам се кад сам видео један комад ситакла величане Шри саншамешра. Улошио сам се јер је деше могло ово да прогуша а о последњима не треба говорити.

Да се узбуђе неби овако нешто догодило још некоме, треба да се припази јер ишта не може да буде надокнађена само кришкова. Неко ће мораши да одговара.

М. Стефановић — Лађевици.

Кад лекар неће да разговара

Дана 19-VIII-1956 године обрашћо сам се код зубног лекара у Дому Народног здравља код Др. Радовановић, где сам пријавио и извађен ми је зуб. После штога ишта докшорка није хтела да разговара, већ ми је само рекла, исперише хладном водом и вшла из ординације и поред штога што ми је крв Шекла коју ниско могао да зауставим. Зато сам био принуђен да одем код лежурног лекара у амбуланси који ме је удушио у болницу. У болници сам остао јеш дана и изгубио, због штога, већу количину крви јер ми је био повређен крвни суд.

Када сам после изласка из болнице обишао код Др. Радовановић и изнео јој да је немисавесан рад а крајње алкоко однос према пацијентима може добрице да сам изгубио један део крви, а она ми је одговорила да нисам требао да одем у болницу јер они не знају да зауставе крварење ране (зуба), већ сам требао да се обраћам код не, деншисте која је сирчућак за што. Ја себи постављам ишта да ли је после штога однос према пацијентима било место да се обраћам иштам лекару, који пацијента неће честити ни да саслуша ништа да Вржи ову основну лекарску интревенцију.

Ово није први случај да се ова лекарка односи овако према пацијентима, доштоја више жалби а многи када чују да она ординира нападају се нашта, што би свакако после овога и ја учинао. Машења сам да би надлежни требао да предузму корке и да несаветан рад појединца узимају на одговорност како се сличне ствари узбуђе не би дешавала а нарочито код медицинске службе која је врло осташљива.

Милошко Лучић.

Заборавили

На путу од Жиче за Матарушку Бању, са његове леве стране налази се гроб невино пале жртве фашистичког терора, сиромашног сељака из Матаруга.

Земља је очишћена од тих крвокопа, народе Југославије објасило је сунце слободе, а Матарушки сећајући се свога зруга, пријатеља и мштовина познат му споменик и направилу депу ограду око гроба.

Ово је било пре пар година, а данас коров. Да ли је до овога смео доћи? Данас се такорећи гроб и не види од корова. Да вије споменик изгубио би му се сваки траг, тарабица је сва проваљ, а летавце су већим делом нестале. Споменик се накривно, кажу да је прошле године чак и пао, па су га вратили на своје место.

А човек је невино убијен, положно је свој живот, и изваљни Матарушкији подигоше му споменик и... Заборавише га.

М. Латинковић

Неко треба да спречи

Много се пише о хигијени и чистоћи у нашем граду. Истина је да она не ваља и да се о њој не води довољно рачуна али је ишта да и сами грађани омеђају борбу за чистоћу. Ево мога искуства.

Већ јешнаест дана сшанујем у улици Хероја Морића број 87. Једне вечери осешио сам силан смрад. Сушрадан до подне док сам седео у дворшћу видео сам Богдана Мурганића како износи свишке фекалије и просија их до дворшћу где је засејао парадајз у водећи рачуна о смраду.

Овом поступку не треба коменшар јер ако Мурганићу ово не смећа онда ниско ми који сшанујемо у близини дужни да Шријемо смрад без пошребе. Зар нема закона да Мурганић осеши ишта је ред а ишта није?

Кикивић Милош

ПОРАЗ ЛОКОМОТИВЕ У ГОРЉЕМ МИЛАНОВЦУ

— Навала изгубила утакмицу —

На првој утакмици на овој првенству играчи Локомотиве после добре игре у Краљеви противу Слоге, изгубили су прва два бола. Изгубили утакмицу од слабијег противника и показали су игру која не заслужује ни да се коментарише. Кретали су се тешко, нарочито они у навали, и нису искористили неколико зрелих шанси које су имали у другом полувремењу, кад су били много надмоћнији. Зависта је било чудо да су од тако слабог противника, ка-

кав је на овој утакмици био тим Такова изгубили игру. А то се догодило за неколико тренутака непажње. У 45 минута, кад се сваког часа чекало да судија да знак за крај првог полувремења, грешком и неодлучношћу уже одоране Таково је јевтино дошло до гола. Лопта се једра ушетала у мрежу. То је било довољно да домаћи освоје прва два бола. Залуд су биле навале Локомотиве у којој није било човека који би постигао гол.

Искуство из ове утакмице треба да послужи неким

играчима из Локомотиве и никако не треба дозволити да се слаба игра понови и код куће. Утолико пре што су снаге за освајање првог места изједначене што потврђује и минимална победа и Борца из Чачка над својим имењаким из Бивоља од 3:2.

Можда би управа Локомотиве требала да да на знање неким играчима који се понашају исувише комотно да нису сигурни за своје место у тиму. Јер, има млађих, који можда нису бољи, али који се боре а у футболу је ова чињеница врло важна ствар.

Основан фудбалски центар у Краљеви

Прошле недеље је одржана скупштина новог фудбалског центра у Краљеви. Скупштини су поред делегата Крагујевачког потсавета присуствовали делегати фудбалских друштава са територије срезова Краљево и Нови Пазар. На скупштини је изабран управни одбор центра а довете су одлуке о неким питањима у вези са будућим радом и такмичењем у центру. Тако је донета одлука да се такмичење одвија у две групе како би друштва била изложена што мањим трошковима. Једна група ће окупљати друштва из Краљева, Ближе околне и Врњачке Бање а друга, друштва из Баљевца, Рашке, Новог Пазара, Тутина

и Сјенице. Прваци двеју групе ће се сусрести и решити питање првака центра који ће тиме стећи право на одигравање квалификационих утакмица за улазак у потсавет. Такође је донета одлука да такмичење у центру почне 26 септембра и у њега се укључи 14 клубова који ће подељени по седам образовати две групе.

Очекује се да ће према саставу Управног одбора центра ово такмичење бити добро вођено и да ће изазвати велики интерес. У толико пре што је оваким распоредом омогућено клубовима да уз минималне трошкове учествују у овом интересантном такмичењу.

ЗАХВАЛНИЦА

Захваљујем се ујравнику болнице докшору Сређеновићу, шефу хируршког одељења докшору Ђуковићу и лекарима Љубинку Ђорђевићу, Александру Димишијевићу, Николи Јовићевићу и

Миодрагу Пойовићу, као и осталима који су ми помогли и неговали ме у болници за време моје болести и саасли ме сигурне смрти.

Будимир Николић ујравник Планинарског дома „Добра вода“

Високоп „Сутреска“
Од 31-2 На дваљем свету (амерички у бој).
Од 3-5 Краљица Кристина америчка у главној улози Грета Гарбо.

Високоп Рибица
Од 31-2 Црвена река - амерички вестерн филм.
Клуб ваздухопловства
Од 31-2 Марија Валеска (амерички у бој).

МОМЕНАТ СА УТАКМИЦЕ

КРОЗ ШТАРКА

НЕРЕШЕНА ИГРА СЛОГЕ

Са зебњом смо испратили наше кошаркаше-у Крагујевачу. Очекивали смо пораз и зато нас је вест о нерешеној игри обрадовала. Ова нерешена игра потхрањује наше наде за пласман у горњем делу табеле и говори о способности макар и окрњеног тима Слоге за веће успехе. Цело друго полувреме играчи Слоге су водили али у последњем минуту игре из слободног

бацања Крагујевчани су изједначили на 49:49. У тиме Слоге су играли: Петровић, Адамовић, Новић II, Ђурић (са повређеном аркадом) и Драгојловић. Њих петорица су успели да учине оно што је мало ко од нас очекивао. Уверили су нас да су способни на веће подвиге и ми их очекујемо, јер овај вредан колектив заслужује симпатије.

Самостална електро инсталатерска радња „Електрон“ расписује:
КОНКУРС
1. За књиговођу - биланситу Плата по тарифном правилнику или споразуму.
Рок подношења пријава до 15-IX-1956 год.
Оглашава неважећим, сведочанство о Првом разреду Економске средње школе у Краљеви на име Љубавице Вељковић.
Позивам своју жезу Држину да се у року од два дана врати. Грехе дугове не признајем.
Илић Мирослав — Закопча

КОМУНАЛНА БАНКА СРЕЗА КРАЉЕВО У КРАЉЕВИ расписује:
КОНКУРС
За пријем у службу пет службеника. У обзир долазе првенствено кандидати са савршеним Економским факултетом са и без праксе и свршеном средњом економском школом са најмање три године праксе у финансијској струци.
Плата по уредби. Допунска по бавичној одлуци о допунским платама.
Наступ у службу по споразуму.
Прописно таксириве молбе са кратком биографијом доставити Секретаријату Банке најкаље до 15-ог септембра 1956 године.